

วัตถุประสงค์และเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก การศึกษาข้ามวัฒนธรรมย่อยในประเทศไทย

The Objective and Content of Lullabies: A Cross-Subcultural Study in Thailand

(Received: February 2, 2024; Revised: June 15, 2024; Accepted: August 2, 2024)

จรินทร์ บุญสุชาติ¹ นิตย์ บุนวมงคล² สุรพล เนสุสินธุ์³

Jarin Boonsuchat¹ Nit Bunga-mongkon² Surapon Nesusin³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง วัตถุประสงค์และเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก การศึกษาข้ามวัฒนธรรมย่อยในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อสังเคราะห์วัตถุประสงค์ที่สำคัญของเพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ 2) เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ 4) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ ที่มีผลต่อการพัฒนาการเด็ก และ 5) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ ที่มีผลต่อการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ซึ่งจากผลของการวิจัยพบว่า

1. เพลงกล่อมเด็ก เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงความเชื่อและค่านิยมของคนในท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ขับกล่อมเด็กให้เกิดความเพลิดเพลิน สงบ เกิดความอบอุ่นและรู้สึกปลอดภัย ทำให้นอนหลับได้เร็ว

2. เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก สะท้อนให้เห็นสภาพของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะการประกอบอาชีพของคนในสังคมแต่ละภูมิภาค

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: bjarin@kku.ac.th

Faculty of Education, Khon Kaen University

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Education, Khon Kaen University

³ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

3. เพลงกล่อมเด็กถือเป็นวรรณกรรมของชาวบ้านที่มีไว้เพื่อร้องกล่อมลูก และทั่วทุกภูมิภาคก็จะมีรูปแบบ เนื้อหา คำร้องและท่วงทำนองที่มีลักษณะเฉพาะของเพลงกล่อมเด็กในแต่ละภูมิภาคที่แตกต่างกัน

4. เพลงกล่อมเด็กมีองค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็กที่สามารถช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ ชิมชับวัฒนธรรมและคุณธรรมที่เป็นเนื้อหาแฝงไว้ในบทกล่อมที่มีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย มีเนื้อหาที่แสดงถึงความรักความห่วงใย ช่วยให้เด็กเกิดความละเอียดละไมทางจิตใจ มีอารมณ์เบิกบาน มีความอ่อนโยน จากท่วงทำนองเพลงที่อ่อนโยนและเป็นเนื้อร้องที่เสมือนการพูดคุยกับเด็กในขณะนอนหลับ

5. เพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสานและภาคใต้ มีผลต่อการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก จากการที่เด็กได้ยินเสียงและรับรู้ได้ว่ามีคนอยู่ด้วยตลอดเวลา ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจและปลอดภัย ไม่ผวา หรือร้องไห้โยเย เมื่อตื่นนอนขึ้นมาก็จะมีอารมณ์แจ่มใส ไม่อแง จึงเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมทั้งพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ช่วยในการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย และมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และพัฒนาการทางด้านสังคม เพลงกล่อมเด็กเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องและผู้ฟัง สร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในครอบครัว สะท้อนให้เห็นสภาพสังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ผ่านบทเพลงกล่อมเด็ก

คำสำคัญ: วัตถุประสงค์ เนื้อหา เพลงกล่อมเด็ก การศึกษาข้ามวัฒนธรรมย่อย

Abstract

The objectives of research study titled “The Objective and Content of Lullabies: A Cross-Subcultural Study in Thailand” were: 1) to synthesize major goal of lullabies in the North, Central, Northeast, and South Regions of Thailand, 2) to synthesize content of lullabies in the North, Central, Northeast, and South Regions of Thailand, 3) to compare lullabies in the North, Central, Northeast, and South Regions of Thailand, 4) to study components of lullabies in the North, Central, Northeast or Esan, and South Regions of Thailand affecting children’s development, and 5) to study components of lullabies in the North, Central, Esan, and South Regions of Thailand affecting children’s behavior modification. This research was Qualitative Research.

The research findings were as follows:

1. The lullaby was a local culture reflecting local people's belief and value, aimed to lull or sooth their children for being joyful, calm, warm, and safe. So, children would sleep quickly.
2. The content of lullaby reflected social situation, custom, tradition, and culture, livelihood, belief, value, and occupation characteristic of people in society of each region.
3. The lullaby was villagers' literature aimed to sooth their children. Every region was composed of different pattern, content, lyric, and melody being unique in one's region differently.
4. The component of lullaby was able to sooth children for being warm as well as inculcated both of culture and ethic being hidden in lullaby by using simple language and content expressing one's concern. Consequently, children would have soft and tender mind as well as cheerful and gentle mood based on both of tender melody and lyric like talking with them while sleeping.
5. The lullaby in the North, Central, Esan, and South Region affected children's behavior modification since they could hear and know they have someone living nearby throughout the time. So, they would feel warm and safe without being frightened or crying. Being awakened, they would be joyful without being tempered. As a result, lullaby would be able to stimulate children's development in learning. In the meanwhile, children's emotional development could be helpful in their physical development, intellectual development, and social development. Since the lullaby was a media for creating both of relationship between singer and listener and family warmness, and reflecting social situation as well as livelihood of people in the locality through lullaby.

Keywords: Objective, Content, Lullabies, A Cross-Subcultural Study

บทนำ

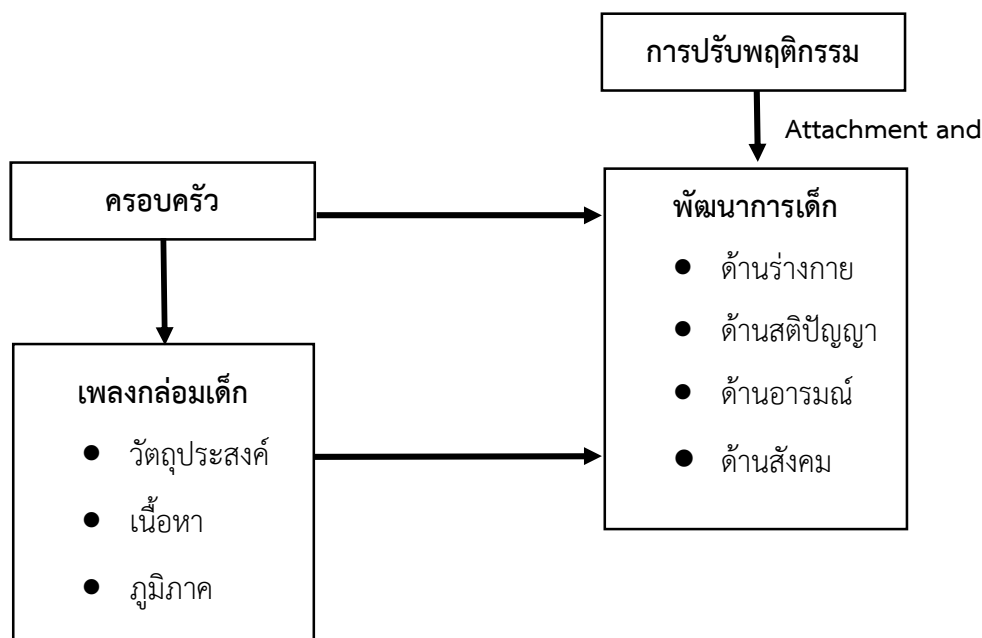
ในยุคสมัยก่อนที่สังคมไทยได้ให้ความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดูลูกเป็นหน้าที่ของแม่อย่างเต็มตัว การเลี้ยงดูที่ห้อมล้อมด้วยสายใยรักรอบกาย บรรยากาศของครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้างที่อบอุ่น ลูกน้อยที่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมแม่พร้อมกับเสียงขับกล่อมที่เสมือนเป็นการพูดคุยหรือบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ถูกขับกล่อมร้องออกมาจากเสียงที่เด็กคุ้นเคยตั้งแต่อยู่ในท้องแม่ เป็นเพลงแรกที่ลูกได้ยินได้ฟัง เป็นเพลงที่ถ่ายทอดความรักความเอื้ออาทรจากแม่สู่ลูก สื่อถึงความสัมพันธ์ทางสายเลือด ด้วยท่วงทำนองเพลงที่อ่อนหวาน ภาษาที่เรียบง่าย เนื้อหาที่แสดงถึงความรักความห่วงใย ทำให้เด็กมีความอ่อนโยน มีเมตตา กรุณา มีคุณธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบและเกิดความละเมียดละไมทางด้านจิตใจ อารมณ์เบิกบาน (มานพ ดันติวงศ์ชัย, 2536)

เพลงกล่อมเด็ก ถือเป็นวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ ที่เกิดจากการเล่าขานสืบกันมาจากปากต่อปากโดยไม่มีการจดบันทึกเป็นตัวหนังสือลายลักษณ์อักษร เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยเกิดขึ้นจากธรรมชาติในวิถีชีวิตของสังคมนั้น ๆ บนพื้นฐานความรักและสายใยความผูกพันของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อเด็ก ในบางสังคมใช้เพลงกล่อมเด็กเพื่อช่วยให้เด็กนอนหลับ ซึ่งในอดีตสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม พ่อและแม่ต้องออกไปทำไร่ ทำนา ทำให้เกิดบทเพลงกล่อมเด็กขึ้น ที่มีทำนองและคำร้องง่าย ๆ มีคำคล้องจอง ฟังแล้วเพลิดเพลิน ทำให้เด็กสามารถหลับได้อย่างรวดเร็วและหลับสนิทอย่างยาวนาน เพื่อที่จะได้มีเวลาทำงานอื่น ๆ ได้อย่างสะดวก (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, 2557) และยังมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันไป ทั้งเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการสื่อสาร การชื่นชมอารมณ์ การควบคุมดูแลความสนใจของทารกที่ยังแยกแยะเองไม่ได้ การปรับสภาพความตื่นตัวของทารก และการปรับพฤติกรรม (Doja, 2014)

เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป บทบาทของเพลงกล่อมเด็กลดความสำคัญลง และยังเป็นภาพสะท้อนให้เห็นภาระหน้าที่ของผู้เป็นแม่ที่ใช้เวลาอยู่กับลูกตั้งแต่เล็ก ในปัจจุบันหลายครอบครัวส่งลูกไปอยู่ตามสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน อาจจะเนื่องมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมทางคติชนที่มีความสำคัญคงอยู่ จึงควรมีการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ เพื่อรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า (ภูมิจิต เรืองเดช, 2542)

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญและคุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นการศึกษาเพลงกล่อมเด็กว่ามีผลต่อพัฒนาการเด็ก และ การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กเพื่อรักษาไว้ซึ่งเพลงกล่อมเด็กยังคงคุณค่า สืบต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์วัตถุประสงค์ที่สำคัญของเพลงกล่อมเด็ก ของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้
2. เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก ของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเพลงกล่อมเด็ก ของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้
4. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็ก ของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ ที่มีผลต่อพัฒนาการเด็ก
5. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็ก ของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ ที่มีผลต่อการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง วัตถุประสงค์และเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก การศึกษาข้ามวัฒนธรรมย่อยในประเทศไทย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยและหนังสือตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงกล่อมเด็ก ของแต่ละภูมิภาค

ในประเทศไทย ตลอดจนเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ทั้งในด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสติปัญญา รวมถึงการปรับพฤติกรรมเด็ก เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมจัดกลุ่ม เรียบเรียง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครอบคลุมและมีความน่าเชื่อถือ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยและหนังสือตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงกล่อมเด็ก และพัฒนาการเด็ก ทั้งในด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา และการปรับพฤติกรรมเด็ก

2. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ เกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็กของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 นักวิชาการผู้ที่เคยทำการศึกษาเพลงกล่อมเด็ก ของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย

2.2 ประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้ด้านเพลงกล่อมเด็ก ของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย

2.3 ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ในการใช้เพลงกล่อมเด็กอบรมเลี้ยงดูลูก ของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็กของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย

4. นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงวิเคราะห์และสังเคราะห์หาประเด็นที่ศึกษา

5. สรุปผลการรวบรวมข้อมูล

ทั้งนี้ขอบเขตของการวิจัย คือ การศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากแหล่งข้อมูลคือเอกสารที่มีผู้รวบรวมไว้ดังกล่าว

ผลการศึกษา

เพลงกล่อมเด็ก เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ และค่านิยมของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีลักษณะเป็นกลอนชาวบ้านไม่มีแบบแผนแน่นอน เพียงแต่มีสัมผัสคล้องจอง ถ้อยคำที่ใช้ในบางครั้งอาจไม่มีความหมาย มีเนื้อร้องเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม หรือเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความรัก ความห่วงใยของแม่ที่มีต่อลูก ทั้งยังมีการสั่งสอนและเสียสละสังคัม สันนิษฐานว่า เพลงกล่อมเด็กเกิดจากการเล่านิทานให้เด็กฟังก่อนนอน ดังนั้น เพลงกล่อมเด็กบางเพลงจึงมีลักษณะเนื้อร้องที่เป็นเรื่องราว และสาเหตุที่ต้องกล่อมเด็ก ก็เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน หลับง่าย และเกิดความอบอุ่นใจ มีเนื้อหา แสดงความความรักความห่วงใย กล่าวถึง

สิ่งแวดล้อม เล่าเป็นนิทานและวรรณคดี หรือเป็นการเล่าประสบการณ์ ล้อเลียนและเสียดสีสังคม มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดูแลเด็ก มีคติ คำสอนสอดแทรก

ในประเทศไทยเรานั้นมีเพลงกล่อมเด็กอยู่ทั่วทุกภาค เนื้อร้องและทำนองจะแตกต่างกันไป มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น

ภาคเหนือ	เรียกว่า	เพลงอ้อลูก
ภาคกลาง	เรียกว่า	เพลงกล่อมลูก เพลงกล่อมเด็ก
ภาคอีสาน	เรียกว่า	เพลงนอนสาหล่า นอนสาเด้อหล่า ความก่อมลูก
ภาคใต้	เรียกว่า	เพลงชำน้อง เพลงชำน้อง เพลงเรือ-ร้องเรือ

บทกลอนสำหรับกล่อมเด็กมีประจำทุกภาคทุกภาษาที่มีมาช้านาน ซึ่งในช่วงแรกไม่มีเรื่อง จังหวะและทำนองมากไปกว่ามุ่งทำสัมผัสเสียงให้สอดคล้องกับจินตนาการ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจเวลา ร้อง ถ้าเพลงใดเพราะฟังมีคนจำไว้ก็สืบทอดกันไปได้นาน

1. วัตถุประสงค์สำคัญของเพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมเด็ก เป็นงานดนตรีป๊อปปูลอยน์ ใช้เล่นหรือร้องให้เด็ก ๆ ฟัง จุดประสงค์ของเพลงกล่อมเด็กนั้นมีมากมาย ในสังคมบางแห่งจะใช้เพลงกล่อมเด็กตามกันมาโดยสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี นอกจากนั้น เพลงกล่อมเด็กยังใช้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การชื่นชมอารมณ์ การควบคุมดูแลความสนใจของทารกที่ยังแยกแยะเองไม่ได้ การปรับสภาพความตื่นตัวของทารก และการปรับพฤติกรรม (Doja A, 2014)

Herbert, L. (2005) กล่าวว่า จุดประสงค์หลักของเพลงกล่อมเด็กคือช่วยให้เด็กรู้สึกสงบ คลายจากทุกข์โศก และรู้สึกปลอดภัยภายใต้ความใส่ใจดูแลของผู้เลี้ยงดู บรรดาทารก เด็กเล็ก ๆ และวัยรุ่นมักฟังพาให้ผู้ใหญ่ป๊อปปูลอยน์เอาใจใส่ ซึ่งการ ปกป้องคุ้มครองนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด

เพลงกล่อมลูกมีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทาน หรือนิยายให้เด็กฟังในเวลาอน เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน และอบอุ่นที่มีคนอยู่เคียงข้างเด็กจะได้ไม่รู้สึกเหงา ในที่สุดเด็กก็จะนอนหลับสบายไม่รบกวนแม่หรือผู้ดูแล แต่แม่หรือผู้ดูแลอาจมีปัญหาในการสรรหานิทานหรือนิยายมาเล่าให้เด็ก ฟัง และกว่าที่เด็กจะหลับได้ ผู้เล่าก็ต้องเล่านิทานหลายเรื่องด้วยกัน ดังนั้นจึงนำเอาทำนองขับกล่อม ขำ ๆ มาใช้ประกอบการเล่าจนในที่สุดการเล่านิทานหรือนิยายจึงกลายเป็นเพลงกล่อมเด็ก (มัลลิกา คณานุรักษ์. 2531)

นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่า การขับร้องเพลงกล่อมเด็ก มีวัตถุประสงค์หลัก ๆ คือ

1. การขับร้องเพลงกล่อมเด็กเพื่อต้องการให้เด็กนอนหลับอย่างสบาย อบอุ่นทั้งกายและใจ
2. ต้องการอบรมสั่งสอน ศีลธรรมจรรยาและให้ความรู้ความเข้าใจในแง่มุมต่าง ๆ
3. ต้องการแสดงความรักความห่วงใย ที่พ่อแม่มีต่อลูก ที่มีเพื่อน้อง ปู่ย่าตายาย ลุงป้า น้าอา

มีต่อหลาน หรือผู้ขับกล่อมต้องการระบายความในใจในลักษณะต่าง ๆ ของตนออกมาเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ หรือเพื่อต้องการให้ผู้อื่นทราบวัตถุประสงค์ของตน

การขับร้องเพลงกล่อมเด็กมีวัตถุประสงค์

1. ทำให้เด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ ในขณะที่กำลังกล่อมให้เด็กนอน
2. เนื้อเพลงกล่อมเด็กให้ความรู้และสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมไทย
3. เนื้อร้องและทำนองเพลงกล่อมเด็ก มีความไพเราะ ฟังแล้วสบายใจ อบอุ่นใจ
4. ให้ความเพลิดเพลินใจ ยิ่งถ้ามีเสียงไพเราะ ยิ่งทำให้เกิดความเพลิดเพลินใจยิ่งขึ้น
5. ให้แง่คิด สอนคุณธรรมจริยธรรม การประพฤติตน เช่น สอนเรื่องความขยัน การบ้านการเรือน
6. เป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ และสืบทางวัฒนธรรมทางภาษา

2. เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมเด็กมีลักษณะเป็นคติชนวิทยา (Folklore) คือ ข้อมูลที่เป็นศิลปวัฒนธรรมของชาวบ้าน โดยมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ 1) เป็นวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดแบบปากต่อปาก (วรรณกรรมมุขปาฐะ) ใช้วิธีจำและเล่าต่อ ๆ กันมา 2) ไม่ทราบผู้แต่งและ 3) มีหลายสำนวนขึ้นอยู่กับท้องถิ่นนั้น ๆ จึงเป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกด้วยการใช้ถ้อยคำ (ศิริพร ฐิตะฐาน ณ ถลาง, 2539, น. 6) ถือเป็นคติชาวบ้านที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ เป็นวรรณกรรมที่มีการท่องจำและบอกเล่าตกทอดจากรุ่นปู่ตายาย สู่รุ่นพ่อรุ่นแม่ สืบทอดไปถึงรุ่นลูกหลาน และเชื่อว่าน่าจะมีพัฒนาการมาจากการเล่านิทาน หรือนิยายให้เด็กฟังในเวลาอน ซึ่งมีลักษณะเด่นของเพลงกล่อมเด็ก คือ เป็นเพลงสั้น ๆ มีความเรียบง่าย บทเพลงกล่อมเด็กของแต่ละภูมิภาค มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะการประกอบอาชีพของคนในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว จึงนับว่าเพลงกล่อมเด็กเป็นวรรณกรรมที่มีหน้าที่เสมือนกระจกเงาสะท้อนภาพต่าง ๆ ของสังคมได้อย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นศิลปะในการใช้ภาษา ความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนของคนไทย รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน

เพลงกล่อมเด็ก จะมีเนื้อหาที่แสดงออกถึงความรักที่พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่มีต่อลูกหลาน ถ่ายทอดความห่วงใย บอกกล่าวถึงสิ่งดี ๆ ที่ตั้งใจทำให้เด็ก ใช้ถ้อยคำปลอบประโลมชักชวนให้เด็กนอนหลับ ตักเตือนไม่ให้ร้องไห้โยเยรบกวนผู้ใหญ่ คำที่ใช้เรียกขานเด็ก ก็เป็นคำที่แสดงถึงความรัก ความเอ็นดู ความน่ารักนุ่มนวล อ่อนโยน และน่าฟัง หรือเป็นคำที่มีความหมายถึงสิ่งดีงาม มีคุณค่า เช่น ขวัญข้าว ขวัญอ่อน เจ้าเนื้อละมุน เจ้าเนื้ออุ่น เจ้าเนื้อเย็น เจ้าทองดี เจ้าบุญประเสริฐ แก้วแก่นไต้ ทองคำลูกแม่ เจ้าดวงอุทัยของแม่ เป็นต้น เช่น

อ้อ จา จา

หลับสองตา

นายหลับบ่ขึ้น

อ้อ จา จา

นายแม่มา คำหล้าค่อยตื่น

นายค่อยหลับแถม

(เพลงอ้อ)

ตัวอย่างเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กของแต่ละภูมิภาค

เพลงกล่อมลูกในมุมมองคติชนจากภาษาเสียงกรณีสึกษาผู้ชนะการประกวดเพลงกล่อมลูก

นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล (จิตติกานต์ จินารักษ์, 2563)

ภาคเหนือ

เพลง อ้อ จา จา

อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้ออ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้อ อ้อจาจา

ปลาลับสองตา อ้อไปน่านอกบ้าน

ไปเก็บбакชาใส่ป้อ ไปเก็บбакชาใส่ป้อ

ไปเก็บลูกน้อใส่สา

อ้ออ้ออ้อ อ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้ออ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้อ

ตัวหนึ่งไปชากินงาย ตัวหนึ่งไว้ขายแลกข้าว

ตัวหนึ่งไว้ปั่นเจ้า ปั่นเจ้า ปั่นข้าวแล้วค่อยลาไป ลับไป

อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้อ อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้อ อ้อจาจา จาจาจาจา อ้อจาจา จาจาจาจา อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ

อ้อจาจา อ้ออ้ออ้อ อ้ออ้ออ้อ

บทกล่อมนี้ได้กล่าวถึงวิถีชีวิตของครอบครัวคนภาคเหนือที่ออกไปล่าสัตว์ หรือเก็บผักตามป่า
นำมาทำอาหารในครอบครัว ถ้าได้มาเยาะก็แลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้าน

ภาคกลาง

เพลง วัดโบสถ์

“เอ เอ... ฮือ..ฮือ ว่าโละเห...เอย ว่าโละชา

วัดเอย วัดโบสถ์เอย มีตาลโตนดอยู่เจ็ดต้น

เจ้าขุนทองไปปล้นเอย ป่านะนี้ไม่เห็นมา

คดข้าวใส่ห่อเอย.. จะถ่อเรืออ้อ ออกไปหา

เขาก็รำลือมาเอย ว่าเจ้าขุนทองตายแล้ว

เหลือแต่กระดูกแก้ว เมียรักจะไปปลง

ขุนศรีจะถือฉัตรเอย ยกกระบัตร์จะถือธง

ถือท้ายพายเรือหงส์ ปลงศพ เจ้าพ่อหนา..

เอ เอ... ฮือ..ฮือ ว่าโละเห...เอย ว่าโละชา”

บทกล่อมนี้ได้เล่าถึงวิถีชีวิตของคนภาคกลางเกี่ยวกับโบราณสถาน วัด โบสถ์ สิ่งที่มีมองเห็น
รอบตัว เช่นต้นตาลโตนดมีอยู่ในชุมชน หรือการออกเรือไปในแม่น้ำ

ภาคอีสาน

เพลง นอนสาหล้า

“เอ้อ เฮอะ เอ้อ.. เฮอะ เอ้อ.. เฮอะ เอ้อ.. เอ้อ เฮอะ เอ้อ.. เฮอะ เอ้อ.. เฮอะ เอ้อ..

นอนสาหล้าหลับตาพ่อสิก้อม นอนอู่แก้วลับแล้วพ่อสิกาย

พ่อไปให้หมกไข่มหา พ่อไปนาหมกปามาป้อน

พ่อเลี้ยงหมอนนอนดูสายไหม ให้เจ้าหลับไว ๆ ฟังคำพ่อว่า

น้ำอยู่ท่าฟืนอยู่ในนอน พ่อสิไปเก็บหมอนหัวค้ายตะค่าคอก

มีฟักดอกเต็มดงเต็มหลายอัน สาวบ่พันจะสิเป็นแม่ปี่

พ่อจักซึบ่บอกทางไป ให้เจ้าหลับไว ๆ อย่างตั้งวอยาแอ

เอ้อเอ้อ.. เอ้อเอ้อ..

นอนสาเจ้าคิงหอมดอกตุก ยกใส่อุกบุญสู่จันนอน

ยกใส่หมอนกำแพงอย่าให้ นอนอู่ใหม่นั่งรจนา

เจ้าเกิดมามีไ่ว่ใส่มีโคก อู่เถอะโคกอู่แก้วมงคล

เอ้อเอ้อ.. เอ้อเอ้อ..

นอนสาหล้าหลับตาพ่อสิก้อม นอนหลับแล้วจึงตื่นกินนม

เกิดเป็นชายให้ว่านอนสอนง่าย อันเจ้าใหญ่ให้เจ้าบวชแทนคุณ

วงศ์สกุลบุญมันสืบต่อ แม่กับพ่อให้ได้พึ่งใบบุญ

ลูกแม่หญิงก็คือกันมองของ อู่จักปองจาฮีตประเพณี

กุลสตรีเหือนสามน้ำสี่ อยู่ในที่ของศีลของธรรม

ให้จิตจำคำสอนพ่อไว้ ให้เจ้าใหญ่เป็นเจ้าเป็นนาย

“เอ้อ เฮอะ เอ้อ.. เฮอะ เอ้อ..เฮอะ เอ้อ.. เอ้อ เฮอะ เอ้อ.. เฮอะ เอ้อ.. เอ้อ เอ้อ..เอ้อ เอ้อ..”

การกล่อมเด็กทางภาคอีสาน จะมีทำนองสนุกสนาน การขึ้นต้นและลงท้ายบทกล่อม จะเล่าถึงพ่อกับวิถีชีวิตตามท้องไร่ท้องนา เลี้ยงหมอนเลี้ยงไหมหรือการเปรียบเทียบการกล่อมลูกชายลูกสาว ที่ถ้าเกิดเป็นผู้ชายให้เป็นคนว่านอนสอนง่าย พ่อโตมาให้บวชทดแทนบุญคุณ เป็นหน้าเป็นตาแก่ตระกูล แม่กับพ่อได้พึ่งใบบุญ ถ้าเกิดเป็นลูกสาว ให้รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี ให้อยู่ในศีลในธรรม ให้จำคำสอนพ่อไว้ จะได้เป็นเจ้าคนนายคน

ภาคใต้

เพลง ชาน้อง

“อ้อเออ.. เอ้อเออ.. อ้อเออ.. เอ้อเออ..

ลูกสาวเอ้อลูกสาวชาวปากนัง เอวกลมมตั่งนั้งทำเคยแผ่น
ปั่นให้กลม ๆ ช่มให้แบน ๆ นั้งทำเคยแผ่นให้แบนเหมือนเงินเหรียญเออ

อ้อเออ.. เอ้อเออ.. อ้อเออ.. เอ้อเออ.. อ้อเออ.. เอ้อเออ..

ฟาลันเอ้อลันมาคิก ๆ พระศรีสุชนไปรบศึก

รำลึกถึงนางโนราห์ กาหมมยอดสร้อย

ไม่รักเท่าก้อยขนิษฐา รำลึกถึงนางโนรา เป็นบ่าววังเวงใจเอ้อ

อ้อเออ.. เอ้อเออ.. อ้อเออ.. เอ้อเออ.. อ้อเออ.. เอ้อเออ.. อ้อเออ.. เอ้อเออ..”

บทกล่อมบทนี้ได้เล่าถึงวิถีชีวิตของชาวประมงทางภาคใต้เกี่ยวกับอาชีพการทำเคย (กะปิ)
รวมไปถึงกล่าวถึงพายุที่เกิดขึ้นในชุมชนชาวประมง

3. เปรียบเทียบเพลงกล่อมเด็กของแต่ละภูมิภาค

เพลงกล่อมเด็ก เป็นวรรณกรรมของชาวบ้านที่มีไว้เพื่อร้องกล่อมลูก และในประเทศไทย
ปรากฏเพลงกล่อมลูกอยู่ทั่วทุกภูมิภาค แต่ละภูมิภาคก็จะมีรูปแบบ ท่วงทำนองและ ลักษณะเฉพาะของ
เพลงกล่อมเด็กของแต่ละที่มีความแตกต่างกัน

เพลงกล่อมเด็กของชาวบ้านแต่ละภูมิภาค อาจจะมีเนื้อหา ท่วงทำนอง และคำร้องแตกต่าง
หรือคล้ายคลึงกันไป ตามแต่สภาพแวดล้อม สังคม ความเชื่อ รวมทั้งภาษาถิ่นของท้องถิ่นนั้น ๆ การเรียก
เพลงกล่อมเด็กของแต่ละภาคจึงแตกต่างกัน

ภาคเหนือ เรียกว่า เพลงอ้อ เพลงอ้อลูก เพลงอ้อ จา จา

ภาคกลาง เรียกว่า เพลงกล่อมเด็ก หรือ เพลงกล่อมลูก

ภาคอีสาน เรียกว่า เพลงก๋อมลูก เพลงนอนสาหล่า เพลงนอนสาเยอ เพลงนอนสาเต้อ

ภาคใต้ เรียกว่า เพลงร้องเรือ เพลงชาเรือ เพลงชาน้อง หรือ เพลงน้องนอน

เพลงกล่อมเด็กของไทย แม้จะมีลักษณะและเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน หากบทเพลงที่เกิดขึ้น
ในแต่ละพื้นที่ ก็มีความแตกต่างที่เป็นลักษณะเฉพาะของภาคนั้น ๆ ถ้อยคำและสำนวนภาษาแสดงถึง
สำเนียงท้องถิ่น บทร้องและเนื้อหา สะท้อนวิถีชีวิตและสภาพสังคม ส่วนท่วงทำนองแสดงถึงนิสัยใจคอ
ของชาวบ้าน ผู้แต่ง และผู้ร้องเพลงกล่อมเด็กได้อย่างชัดเจน ดังจะกล่าวถึงเพลงกล่อมเด็กของแต่ละภาค
ดังนี้

เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง บทเพลงกล่อมเด็กภาคกลางส่วนใหญ่เป็นเพลงสั้น ๆ ใช้ถ้อยคำ
เรียบง่ายและคล้องจองกัน มุ่งเน้นการเห่กล่อมให้เด็กนอนหลับ ปลอดภัยให้เด็กหยุดร้องไห้ บอกกล่าวถึง
ความรัก ความห่วงใย แสดงความเอ็นดู โดยใช้คำเรียกขานเด็ก ที่แตกต่างหลากหลายกันไป เพลงกล่อม

เด็กภาคกลางไม่ได้เป็นเพียงบทร้องสั้น ๆ ที่มีเนื้อหาเท่กล่อมเด็กเท่านั้น แต่ยังนำเรื่องราวจากธรรมชาติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น มาแต่งขึ้นเป็นเพลงใช้ร้องกล่อมเด็ก เพลงที่นิยมร้องแพร่หลายอยู่เกือบทุกจังหวัด ในภาคกลาง และยังมีผู้กล่าวถึงเสมอเมื่อเอ่ยถึงเพลงกล่อมเด็ก คือ เพลง "กาเหว่า" ซึ่งเล่าถึงธรรมชาติของนกกาเหว่า ที่แอบไปไข้ทิ้งไว้ให้แม่กาฟักและเลี้ยงดูลูกแทนส่วนเพลงอื่น ๆ ที่บอกเล่าเรื่องราวในสังคม เช่น เพลง "การะเกด" เพลง "วัดโบสถ์" เพลง "ขนมแตงมั่ว"

เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ หรือเพลงกล่อมเด็กล้านนา เรียกว่า เพลงอ้อ จา จา (บางตำราว่า อ้อ ซา ซา) ตามเสียงที่เอื้อนออกมาตอนขึ้นต้นเพลง ด้วยการเปล่งเสียงที่พุ่งออกทางจมูกเพื่อให้เกิดความนุ่มนวล ชวนให้เด็กหลับได้ง่าย เนื้อเพลงมีลักษณะคำประพันธ์ไม่ตายตัว และจำนวนคำสัมผัสไม่เคร่งครัดเช่นเดียวกับเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ การร้องใช้ทำนองร่า (ออกเสียงว่า "ฮ่า") โดยเอื้อนเสียงทอดยาวที่พยางค์สุดท้ายของวรรค และเปล่งเสียงขึ้นลงตามระดับสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์ เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือมีร้องกันแพร่หลายมากในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน เนื้อหาของเพลงมุ่งชักจูงให้เด็กนอนหลับ ใช้ถ้อยคำที่มีทั้งการปลอบประโลม ชูให้กลัว และตีสอนบ่นให้ของกิน หรือสิ่งต่าง ๆ แก่เด็ก เพลงกล่อมเด็กทุกบทจะร้องขึ้นต้นด้วยการออกเสียง "อ้อ จา จา" หรือ "อ้อ อ้อ จา จา"

นอกจากเพลงกล่อมให้เด็กนอนตามที่กล่าวมาข้างต้น ชาวบ้านในภาคเหนือยังมีเพลงร้องเล่นได้แก่ เพลงสีกก้องก้อ และ เพลงสีกจุงจา ซึ่งเป็นเพลงที่ผู้ใหญ่ใช้ร้องเล่นกับเด็กเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน ทำให้เด็กรู้สึกสนุกสนานและสบายใจ เมื่อเล่นเสร็จแล้วพาไปกล่อมนอนก็จะหลับได้ง่าย เพลงร้องเล่นทั้ง 2 เพลงนี้ มุ่งเน้นความสนุกสนาน คำร้องใช้คำสั้น ๆ ให้คล้องจองกัน เนื้อหาเป็นการล้อเล่น ชวนหัวเราะมากกว่าจะสะท้อนเรื่องราวที่เป็นจริง เพลงสีกก้องก้อ เป็นเพลงที่ใช้ร้องเล่นกับเด็กโดยเฉพาะเด็กทารก โดยมากพ่อจะนอนหงายอขาพับ แล้วอุ้มลูกวางบนหลังทำให้กอดเขาพอไว้ ขณะที่ร้องเพลงสีกก้องก้อแต่ละวรรค พ่อจะยกขาขึ้นลงตามจังหวะเพลงไปเรื่อย ๆ จนถึงวรรคสุดท้าย ทั้งพ่อและลูกจะล้มลงนอนด้วยกัน

เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน หรือเพลงกล่อมลูก หรือเรียกตามคำขึ้นต้นเพลงว่า เพลงนอนสาเยอ เพลงนอนสาเด้อ ภาคอีสาน หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเป็นดินแดนที่มีพื้นที่กว้างขวางมาก และมีกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมและภาษาถิ่น แตกต่างกัน แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว ใช้ภาษาถิ่นอีสาน กลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช ใช้ภาษาถิ่นอีสาน แต่มีคำศัพท์และสำเนียงต่างจากกลุ่มแรก และกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย (กูย) ใช้ภาษาเขมร และภาษาส่วย (กูย) ในที่นี้ จะขอกล่าวถึงเฉพาะเพลงกล่อมเด็กของกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว และกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราชเท่านั้น

เพลงกล่อมเด็กภาคอีสานมักมีท่วงทำนองเรียบง่าย ใช้กลุ่มเสียงซ้ำ ๆ และแม้จะร้องด้วยจังหวะช้า แต่ก็แฝงน้ำเสียงที่สนุกสนาน จริใจเป็นธรรมชาติ คล้ายกับเสียงของ "แคน" เครื่องดนตรีประจำถิ่นอีสาน เนื้อหาของเพลงถ่ายทอดความรัก ความห่วงใย โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ กล่อมให้เด็ก

นอนหลับ หรือปลอบให้เด็กหยุดร้องไห้ โดยมักนำสภาพแวดล้อมและธรรมชาติต่าง ๆ มาสอดแทรกไว้ในคำร้องที่แต่งขึ้น ส่วนเนื้อหาที่สะท้อนภาพสังคมมักกล่าวถึงอาชีพ การทำมาหากิน เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การทำนา ทำไร่ เลี้ยงม่อน (ตัวหนอนไหม) ปลุกต้นหม่อนไว้เลี้ยงตัวไหม เช่นฝ้าย ทอผ้า นอนอยู่ (เปล) วิธีสานกระด้ง

เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ เรียกว่า เพลงร้องเรือ เพลงช้าเรือ เพลงชาเรือ เพลงชำน้อง เพลงชาน้อง สันนิษฐานว่า มาจากทำนองร้องที่เป็นไปอย่างช้า ๆ เรื่อย ๆ เหมือนเรือที่แล่นไปเอื่อย ๆ อีกประการหนึ่ง เพลงที่เด็กนอนมีรูปร่างเหมือนเรือ คือ ใช้ผ้าผืนยาวหรือผ้าขาวม้าผูกชายไว้ทั้ง 2 ข้าง และโยงไว้คนละข้าง เมื่อคลี่ตรงกลางนำเด็กลงนอน เวลาไกวก็มีอาการไหว เหมือนลำเรือ ส่วนคำว่า "ชา" น่าจะตัดมาจากคำว่า "บูชา" หมายถึง การสวดดี กล่อมขวัญ ยกย่อง เช่น ชาขวัญข้าว เป็นการสวดดีแม่โพสพ ชาเรือ เป็นการสวดดีแม่ย่านางเรือ ชาน้อง เป็นการขับกล่อมน้อง ลักษณะคำประพันธ์เป็นกลอนชาวบ้าน โดยทั่วไป 1 บท มี 8 วรรค ในแต่ละวรรคมี 4-10 คำ ตามแต่เนื้อความและบางเพลง อาจมีความยาวถึง 30 วรรคก็ได้ เพลงร้องเรือ หรือชาน้อง ส่วนมากร้องเกริ่นนำด้วยคำว่า "ฮา เอ้อ" และจบท้ายวรรคแรก ด้วยคำว่า "เหอ" เสียงยาว ๆ เนื้อหาสาระเป็นการขับกล่อมให้เด็กนอนหลับเร็ว ๆ และหลับสนิท ด้วยความอบอุ่นทั้งกายและใจ เช่นเดียวกับเพลงกล่อมเด็กภาคอื่น ๆ และเมื่อเด็กยังไม่ยอมนอน หรือยังร้องไห้โยเย ก็ร้องบทที่ชี้ให้เด็กกลัวด้วย

ลักษณะเด่นของเพลงกล่อมเด็กแต่ละภูมิภาค

ภาคเหนือ เรียกว่า เพลงเอื้อ เพลงอื้อ เพลงอื้อลูก เพลงลิกก้องก้อ เพลงลิกจุงจา หรือ อื้อจจา เพราะมักขึ้นต้นเพลงด้วยคำว่า “อื้อจจา” อยู่เสมอ

ลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือโดยทั่วไปเรียกว่า เพลงอื้อ เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือมีลักษณะสัมผัสและจำนวนคำไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับผู้ร้องกล่อม เนื้อหาของเพลงมักมีคำว่า “อื้อ...” หรือ “จจา” แทรกอยู่ในวรรคแรกและวรรคสุดท้ายของเพลงกล่อมเด็ก เช่น

อื้อ อื้อ อื้อ จา จา	หลับสองตา
แม่มันไปนานอกบ้าน	ไปเก็บบ่าลูกสักมาใส่ส้า
มาเก็บบ่าเข็มามาใส่กรวย	อื้อ อื้อ อื้อ จา จา

ภาคกลาง เรียกว่า เพลงกล่อมเด็ก หรือ เพลงกล่อมลูก เพราะเป็นเพลง หรือ บทร้อยกรองที่ใช้เพื่อกล่อมเด็ก ลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคกลางโดยทั่วไปมีเนื้อร้องคล้ายบทร้อยกรอง แต่ในวรรคแรกมักกล่าวถึง สิ่งที่น่ามาขับกล่อม และลงท้ายด้วยคำว่า “เอ๋ย” “เจ้านกเขาเอ๋ย” “เจ้านกเอี้ยงเอ๋ย” “เจ้ากาละเกดเอ๋ย” ฯลฯ เช่น

เพลง : เจ้านกเอี้ยงเอย

นกเอี้ยงเอย	มาเลี้ยงความเฒ่า
ควายกินข้าว	นกเอี้ยงหัวโต
ไปจับต้นโพธิ์	หัวโตแล้วแล
จับต้นแค	เหลียวแลลงมา
จับต้นข่า	เขาดำแม่ให้
จับต้นตะไคร้	ร้องไห้หึง หึง
จับต้นชิง	เขายิงเอาตาย

ภาคอีสาน เรียกว่า เพลงกล่อมลูก เพลงนอนสาหล่า เพลงนอนสาเยอ เพลงนอนสาเด้อ ตามคำขึ้นต้นของเนื้อเพลง ลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสานโดยทั่วไปมีเนื้อร้องคล้ายบทร้อยกรอง แต่ถ้อยคำแสดงถึงลักษณะของท้องถิ่นเช่นเดียวกับเพลงกล่อมเด็กของท้องถิ่นอื่น ๆ เพลงกล่อมเด็กอีสานในบางท้องถิ่น เรียกว่า เพลงก่อม เพลงสอนสาเด้อ เพลงกล่อมเด็กอีสานมักจะเริ่มต้นวรรคแรกด้วยคำว่า “นอนสาหล่า หลับตา แม่ซีก่อม” “นอนชะเด้อหล่า นอนสา แม่สิก่อม” ฯลฯ เช่น

นอนสาหล่าหลับตาแม่ก่อม	นอนตื่นแล้วจ้งหลุกกินนม
กินนมไผ่ป่านนมแม่	กินนมแม่มันแซ่มันหวาน
มันหวานลงหวานลงคือกล้วย	หวานจ้วย ๆ ใส่ปากคำแพง
เอ้อ ฮะ เอ้อ ฮะ	เอ้อ ฮะ เอ้อ.....

ภาคใต้ เรียกว่า เพลงร้องเรือ เพลงช้าเรือ เพลงชาเรือ เพลงชาน้อง เพลงชำน้อง เพลงน้องนอน หรือเพลงเสภา ลักษณะของเนื้อหาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไปจะใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มีเสียงคล้องจองกันแต่ไม่ได้บังคับลักษณะสัมผัส สามารถยืดหยุ่นได้ตามทำนองของผู้ขับกล่อม เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในแต่ละท้องถิ่นอาจเรียกชื่อแตกต่างกัน เช่น เพลงชาน้อง เพลงร้องเรือ หรือน้องนอน และที่เรียกว่า เพลงร้องเรือ เพราะว่าเปลที่ใช้เชือกผูกโยงให้เด็กนอนมีลักษณะคล้ายเรือ เมื่อไกวเปลก็คล้ายกับเรือแล่น (วิมล คำศรี, 2532) ส่วนที่เรียกว่าเพลงชาน้อง อาจจะกร่อนมาจากคำว่า “เห่ช้าให้น้องนอนให้ลูกนอน” คำว่า “ชา” หรือ “ช้า” หมายถึงการกล่อมขวัญ หรือสวดดี คำว่า “เพลงน้องนอน” คงจะเรียกตามโอกาสที่ใช้เพลงนี้ คือ ใช้เพื่อต้องการกล่อมน้อง ส่วนที่เรียกว่า “เพลงเสภา” นั้น อาจเป็นเพราะว่ามีการนำเอา เพลงกล่อมเด็กไปเล่นเป็นทำนองกลอนสดเป็นบทปฏิพากย์โต้ตอบกัน เพื่อแสดงถึงความรู้ และปฏิภาณไหวพริบในเชิงกลอน ส่วนบางพื้นที่ในภาคใต้ เช่น ชาวไทยมุสลิมภาคใต้จะเรียกเพลงกล่อมลูกว่า “อุเลดีโด” อธิบายว่า “อุและ” แปลว่า การร้องขับกล่อม ส่วนคำว่า “ดีโด” แปลว่า “นอน” รวมความแล้วจึงแปลว่า การขับร้องให้น้องนอน เพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไป วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไป วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กมักขึ้นต้นด้วยคำว่า “ฮาเอ้อ” หรือ “ฮาหอ” เช่น

เดือนหกเหอ	คางคกไถนา
นางเขียดถอนกล้า	นางแม่ชุนาหมั่นข้างดำ
หอยข้าวหอยโข่ง	โก้งโค้งจวดยังคำ
แมงดาตาตำ	โหย้เร็นข้างเลี้ยงน้องเหอ...

การเปรียบเทียบบทเพลงกล่อมเด็กที่แสดงความถึงความรักความอบอุ่นของแม่ที่มีต่อลูก
ภาคเหนือ

อ้อ อ้อ จ้า จา	หลับสองตาแม่ไปนานอกบ้าน
ไปเก็บมะส้านใส่ขำมาแขวน	ไปเก็บมะแหนใส่ขำมาต้อน
น้องอย่าได้อ่อนแม่ไห้ปมา	หื้อน้องหลับสองตา
น้องจาตีสี่ตีตักกัน	หลับเมื่อวันน้องอย่าได้อ่อน
อ้อ อ้อ อ่อน	หื้อหลับเสียเนอนาย

(วิมล คำศรี, 2532, น. 16)

ภาคกลาง

เชิญนอนเถิดเจ้านอน	นอนให้ระงับหลับไหล
อย่าได้สะดุ้งอกตกใจ	สับสนในยามราตรี
ความเจ็บของเจ้าอย่ารู้ได้	ความไข้ของเจ้าอย่ารู้มี
ให้อยู่ดีกินดี	ความไข้อย่ามีมาเอย

(ปราณี เชียงทอง, 2526, น. 57)

ภาคอีสาน

นอนสาเหล้าทองลูกแม่	นอนแต่เข้าเจ้าอย่าตึงตึง
นอนจิงจิงหลับตาจ้อยจ้อย	ลูกอ่อนน้อยแม่เจ้าสิไกว (กวย)
ตาเว็นสวายถึงยามกินข้าว	ให้แจ่มเจ้าลูกมากินนม
แม่สิโอมเจ้าไปอาบน้ำ	จับล้วยล้างเจ้าอย่าพาโล

(วิมล คำศรี, 2532, น. 17)

ภาคใต้

นอนเสียน้องนอนเหอ	นอนในเปล
นอนเสียดียอดแสนห์	แม่จะเวเข้าไป
อย่าสะดุ้งอกตกใจ	สับสนในยามราตรี
ความเจ็บของน้องอย่ารู้ได้	ความไข้ของน้องอย่าให้มี
ให้อยู่ดีกินดี	ความไข้อย่ามีเหลย

(สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2524, น. 116)

4. องค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็กที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็ก

เพลงกล่อมเด็ก ถือเป็นมรดกแห่งสังคมส่วนหนึ่งของไทย ที่เป็นวัฒนธรรมที่สังคมยอมรับสืบต่อกันมา การที่จะทำให้อาสาสมัครในการกล่อมเด็กหรือปลอบเด็กมีความเจริญงอกงามในรูปแบบของ “บทกลอนกล่อมเด็ก” หรือ “เพลงกล่อมเด็ก” บทเห่กล่อมจัดได้ว่าเป็นโคลงกร่อนประเภทแรกที่เด็กได้ยิน ได้ฟัง และได้รู้จัก ทุกชาติทุกภาษาต่างก็มีบทเห่กล่อมของตนใช้ เพลงกล่อมเด็กมีประโยชน์ในด้านจิตวิทยา คือสามารถช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ และเสียงเพลงยังตอบสนองความต้องการความรักของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีจิตใจที่มั่นคง สุขุม สุขุมธรรม อีกทั้งยังช่วยให้เด็กคุ้นเคยกับเสียงมนุษย์ซึ่งเป็นโอกาสอันดีสำหรับการเรียนรู้ภาษามีท่วงทำนองเพลงที่อ่อนไหว อ่อนหวาน มีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย เนื้อหาแสดงความรักความห่วงใยช่วยให้เด็กเกิดความละเอียดละไมทางด้านจิตใจ มีอารมณ์เบิกบาน มีความอ่อนโยน ช่วยในการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้วยแรงกระตุ้นจากการไกวเปล และมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาจากท่วงทำนองเพลงที่อ่อนโยนและเป็นเนื้อร้องที่เสมือนการพูดคุยกับเด็กในขณะนอนหลับ การที่เด็กได้ยินเสียงต่าง ๆ จึงเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมทั้งพัฒนาการทางด้านอารมณ์ เพลงกล่อมเด็กประกอบไปด้วย 4 อนุภาค คือการปลอบ การอุ้ม การให้สินบน การขอ (มานพ ต้นตึงศรีชัย, 2542 อ้างอิงใน สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ และคณะ, 2545)

เพลงกล่อมเด็ก ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นเหมือนกระจกเงาสะท้อนให้เห็นประเพณี วัฒนธรรม ให้ความรู้เรื่องภาษา เป็นเครื่องอบรมสั่งสอนเด็กไปในตัว เป็นเพลงที่ถ่ายทอดความรักความเอื้ออาทรจากแม่สู่ลูก เป็นสื่อความสัมพันธ์ของสายเลือดเดียวกัน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปถึงคุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก ว่าช่วยทำให้เด็กนอนหลับสนิทได้รวดเร็ว เป็นเพลงที่ทำให้พ่อแม่มีความใกล้ชิดกับลูก โดยใช้เสียงในการสะท้อนสอนให้เด็กก่อนนอนหลับทำให้หลับง่าย ก่อนนอนของเด็กเป็นช่วงสำคัญและการให้เด็กหลับอย่างมีความสุข หลับสนิทก็จะมีช่วงของการตื่นที่สดชื่น ไม่ร้องโยเย การที่แม่จะเล่าอะไรให้ลูกฟังหรือเอื้อนเอ่ยจะเป็นสำเนียงหรือการเล่าเรื่องราวทำให้เกิดความอบอุ่นและความสุขแก่ลูกขณะกำลังหลับและหลับสนิทอย่างมีความสุข

บทเพลงกล่อมเด็กในภาคต่าง ๆ จะประกอบด้วยอารมณ์ วัฒนธรรมกับความเปลี่ยนแปลง และ อุทาหรณ์จากเพลงกล่อมเด็ก ที่แสดงข้อคิดเห็น วัฒนธรรม และคุณค่าต่าง ๆ อยู่ในบทเพลง ตามแนวคิดของนักสังคมวิทยา การให้เด็กฟังเพลงกล่อมก่อนนอนเป็นการลดการเร้าทางอารมณ์ต่อประสาทสมองซึ่งจะมีผลยับยั้งการตื่นตัวในเรติคูลาร์ฟอร์เมชัน (Reticular Formation) มีการหลั่งสารซีโรโทนิน (Serotonin) เพิ่มขึ้น ทำให้กล้ามเนื้อลดการตึงตัวเกิดการผ่อนคลายและเข้าสู่การนอนหลับได้ง่าย (Evers & Suhr, 2000) เสียงที่เกิดจากการเห่กล่อม จะช่วยให้ทารกนอนหลับได้ง่ายและเป็นการถ่ายทอดความรักจากแม่สู่ลูก การที่ทารกมีระยะเวลาการนอนหลับที่เหมาะสม หลับลึก จะช่วยให้ร่างกายของทารกหลั่งฮอร์โมนที่ช่วยในการเจริญเติบโต ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของสมอง เพราะร่างกายจะ

สร้างฮอร์โมนที่ช่วยในการกระตุ้นส่วนต่าง ๆ ของสมองเพื่อใช้ในการเรียนรู้ ดังนั้นการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ จะมีการเจริญเติบโต มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ (มธุสร ปลาโพธิ์, 2557)

การศึกษาของ Farhat,A.et al. (2010) ได้ทำการศึกษาผลของการฟังเพลงกล่อมเด็ก พบว่า เพลงกล่อมเด็กมีผลต่ออัตราการหายใจและความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด และส่งผลให้มีการเพิ่มของน้ำหนักตัวของทารก นอกจากเพลงกล่อมเด็กจะทำให้ทารกหลับได้นานขึ้นแล้วยังส่งผลต่อการดูดนมของทารกด้วย ซึ่งเพลงกล่อมเด็กช่วยให้ทารกดูดนมได้ดีทำให้ได้รับสารอาหารที่เพียงพอกับความ ต้องการของร่างกายทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น เพลงกล่อมเด็กมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย กล่าวคือ เมื่อเด็กได้รับการพักผ่อนนอนหลับ จะส่งผลต่อสุขภาพทางร่างกาย และเจริญเติบโตขึ้นตามลำดับ
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ กล่าวคือ เมื่อเด็กได้รับการพักผ่อนนอนหลับที่เพียงพอ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่ดีและ เพลงกล่อมเด็กสามารถสร้างลักษณะอารมณ์ที่เด็กสามารถสัมผัสได้จากน้ำเสียงของผู้ร้องเพลง ที่สื่ออารมณ์ความรัก ความห่วงใยของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ขณะผู้ขับร้องเพลงกล่อมเด็กให้เด็กหลับ เด็กจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย เคลิบเคลิ้ม และหลับลงได้ในที่สุด
3. พัฒนาการด้านสังคม เด็กเมื่อได้รับการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ก็จะสามารถทำกิจกรรมและเล่นกับคนรอบข้างได้ดี และเพลงกล่อมเด็กเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องและผู้ฟัง สร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในครอบครัว
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เมื่อเด็กได้รับการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ จะส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสมองที่ดี

ดังนั้น เพลงกล่อมเด็กจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี ทั้งในการเสริมสร้างการเจริญเติบโต กล่อมให้เด็กหลับ เมื่อเด็กได้นอนหลับพักผ่อนเต็มที่ก็จะช่วยให้สุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บ มีการเจริญเติบโตพัฒนาขึ้นตามวัย ซึ่งมีผลการทดลองว่า เด็กที่แม่พูดคุยด้วยบ่อย ๆ จะมีน้ำหนักตัวดี และมี IQ (Intelligence Quotient) สูง สามารถพูดได้เร็ว (สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ และคณะ, 2545) การร้องเพลงกล่อมเด็กนอกจากจะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กนอนหลับอย่างเป็นสุขแล้ว ยังช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางด้าน ภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตประจำวันในท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมในสังคมและคุณธรรมจริยธรรมอันพึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี จึงเป็นกระบวนการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของสังคม (สมร ทองดี, 2541)

เพลงกล่อมเด็กมีบทบาทและมีความสำคัญต่อเด็กเช่นเดียวกับเพลงและดนตรีทั่วไป นอกจากเป็นเพลงที่มีท่วงทำนองขับกล่อมที่ชวนให้วังวนนอน และหลับอย่างมีความสุขแล้วยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดของตนเอง ช่วยระบายความรู้สึก ทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีสมาธิดีขึ้น (Chai Yao, 2556)

5. องค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็กที่มีผลต่อการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก

ลักษณะเด่นของเพลงกล่อมเด็ก จะเป็นเนื้อร้องที่แต่งขึ้น ด้วยถ้อยคำง่าย ๆ มีสัมผัสคล้องจอง มีท่วงทำนองซ้ำ ๆ ที่จดจำได้ง่าย มีการเอื้อนเสียงยาวและมีน้ำเสียงทุ้มเย็นเรียบง่าย เนื้อหาของเพลงที่แสดงถึงความรักความเข้าใจ ความผูกพัน อ่อนโยนและห่วงใย หรือจะเป็นอารมณ์ความกดดัน ทั้งปลอบประโลม หรือ ชูให้กลัว เพื่อขบขันให้เด็กนอนหลับ บางเพลงมีเนื้อร้องที่สอดแทรกการอบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดี มาศีลธรรม และสอนให้ประพฤติปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ และเนื้อหาที่สะท้อนความเป็นไปในสังคม เมื่อเด็กได้ยินเสียงเพลงกล่อมจากผู้ใหญ่ที่เลี้ยง ก็จะได้รับรู้ว่ามีคนอยู่ด้วยตลอดเวลา ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจและปลอดภัย หากง่วงนอน ก็หลับได้สนิท ไม่ผวา หรือร้องไห้โยเย เมื่อตื่นนอนขึ้นมา ก็จะมีอารมณ์แจ่มใสไม่แง และจากเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กที่มักสอดแทรกคติเตือนใจ คำสั่งสอนต่าง ๆ เช่น การรักนวลสงวนตัวของผู้หญิง การรักษาความสะอาด การใช้ชีวิตรอบคอบ ความขยันขันแข็ง บอกเล่าตัวอย่างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผลของการทำกรรมชั่ว ทำให้ผู้ที่ได้ฟังซึ่งอาจเป็นเด็กโตหนุ่มสาวหรือชาวบ้านในชุมชนได้ข้อคิดและตระหนักถึงการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม และพยายามเป็นคนดีของสังคม

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็ก การศึกษาข้ามวัฒนธรรมย่อยในประเทศไทย ผลการศึกษาวิจัย พบว่า เพลงกล่อมเด็กของภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย เป็นมุขปาฐะมีการถ่ายทอดกันด้วยปากต่อปาก เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงความเชื่อและค่านิยมของคนในท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ขับกล่อมเด็กให้เกิดความเพลิดเพลิน สงบ เกิดความอบอุ่นและรู้สึกปลอดภัย ทำให้เด็กนอนหลับได้เร็ว มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะการประกอบอาชีพของคนในสังคมแต่ละภูมิภาค เพลงกล่อมเด็กถือเป็นวรรณกรรมของชาวบ้านที่มีไว้เพื่อร้องกล่อมลูก และทั่วทุกภูมิภาคก็จะมีรูปแบบ เนื้อหา คำร้อง และท่วงทำนองที่มีลักษณะเฉพาะของเพลงกล่อมเด็กในแต่ละภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีองค์ประกอบของเพลงกล่อมเด็กที่สามารถช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ ชิมชับวัฒนธรรมและคุณธรรมที่เป็นเนื้อหาแฝงไว้ในบทกล่อมที่มีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย มีเนื้อหาที่แสดงถึงความรักความห่วงใย ช่วยให้เด็กเกิดความละเมียดละไมทางจิตใจ มีอารมณ์เบิกบาน มีความอ่อนโยน จากท่วงทำนองเพลงที่อ่อนโยนและเป็นเนื้อร้องที่เสมือนการพูดคุยกับเด็กในขณะนอนหลับ เพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสานและภาคใต้ มีผลต่อการปรับพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก จากการที่เด็กได้ยินเสียงและรับรู้ว่ามีคนอยู่ด้วยตลอดเวลา ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจและปลอดภัย ไม่ผวา หรือร้องไห้โยเย เมื่อตื่นนอนขึ้นมาก็จะมีอารมณ์แจ่มใส ไม่แง จึงเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็ก

พร้อมทั้งพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ช่วยในการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและ พัฒนาการทางด้านสังคม เพราะเพลงกล่อมเด็กเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องและผู้ฟัง สร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในครอบครัว สะท้อนให้เห็นสภาพสังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น นั้น ๆ ผ่านบทเพลงกล่อมเด็ก จึงเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมทั้งพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ช่วยในการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย และมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ทำให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูหรือผู้ดูแลเด็กสามารถนำเพลงกล่อมเด็กไปใช้ในชั้นเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและส่งเสริมการเรียนรู้
2. ควรมีการนำเพลงกล่อมเด็กที่มีเนื้อหาที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายมาสอนเด็ก เพื่อช่วยส่งเสริมการพัฒนาภาษาและทักษะการฟังของเด็ก
3. ควรส่งเสริมให้มีการนำเอาเพลงกล่อมเด็กมาใช้ในครอบครัวเพื่อสร้างความผูกพันระหว่างพ่อแม่และลูก

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพลงกล่อมเด็กให้ครอบคลุมทุกจังหวัดในแต่ละภูมิภาค แล้วนำมาสังเคราะห์เรียบเรียง ให้เห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมของเพลงกล่อมเด็กในท้องถิ่นอย่างชัดเจน
2. ควรศึกษาวัตถุประสงค์ในการเปรียบเทียบผลของเพลงกล่อมเด็กที่มีเนื้อหาต่างกัน ต่อพฤติกรรมการนอนของเด็ก
3. ควรศึกษาและคัดเลือกเพลงกล่อมเด็กจากหลากหลายวัฒนธรรมและภาษา เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแตกต่าง
4. ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบของเพลงกล่อมเด็กต่อความรู้สึกปลอดภัย ความมั่นคงทางอารมณ์และการสร้างความผูกพันระหว่างพ่อแม่และลูก

รายการอ้างอิง

- จิติกานต์ จินารักษ์. (2563). เพลงกล่อมลูกในมุมมองคติชนจากภาษาเสียง: กรณีศึกษาผู้ชนะการประกวดเพลงกล่อมลูก. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปราณี เชียงทอง. (2526). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- ภูมิจิต เรืองเดช. (2542). *คติชนวิทยา (Thai Folklore)*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มธุรส ปลาโพธิ์. (2557). ผลของโปรแกรมการกระตุ้นประสาทสัมผัสด้วยเสียงเพลงกล่อมของมารดา ร่วมกับการไกวเปลต่อการเจริญเติบโตและระยะเวลาการนอนหลับของทารกเกิดก่อนกำหนด. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพเด็ก, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มานพ ตันติวงศ์ชัย. (2536). เพลงกล่อมเด็กกับการแก้ปัญหา. *วิทยารจารย์*, 91(1), 22-24.
- มัลลิกา คณานุกรักษ์. (2531). เพลงกล่อมเด็กไทยมุสลิมภาคใต้ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิมล คำศรี. (2532). การศึกษาวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กเมืองนครศรีธรรมราช (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครศรีธรรมราช: โปรแกรมวัฒนธรรมศึกษา ภาควิชาภาษาไทย, วิทยาลัยครุ นครศรีธรรมราช.
- ศิริพร จิตะฐาน ณ ถกลาง. (2539). ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น: การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- สมร ทองดี. (2541). เพลงกล่อมเด็ก: จุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต. *วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช*. สรรานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 39. (2557). เพลงกล่อมเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิสารานุกรมไทยธนาคารไทยพาณิชย์.
- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2524). รายงานการวิจัยวิเคราะห์สาระเพลงกล่อมเด็กภาคใต้. โครงการฝ่ายวิจัย สถาบันทักษิณคดีศึกษา.
- สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ และคณะ. (2545). ภาพสะท้อนจากเพลงกล่อมเด็กอีสาน. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1), 78-85.
- Chai Yao. (2556). วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีน. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพมหานคร.
- Doja, A. (2014). Socializing Enchantment: A Socio-Anthropological Approach to Infant-Directed Singing, Music Education and Cultural Socialization. *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music*, 45(1), 115-147.

- Evers, S., & Suhr, B. (2000). Changes of the neurotransmitter serotonin but not of hormones during short time music perception. Retrieved from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10941989>
- Farhat, A., et al. (2010). The effect of listening to lullaby music on physiologic response and weight gain of premature infants. *Journal of Neonatal-Perinatal Medicine*, 3(2), 103-107.
- Herbert, L. (2005, March 1). Plantation lullabies: How fourth amendment policing violates the fourteenth amendment right of African Americans to parent. *Journal of Civil Rights and Economic Development*, 19(2), 19-235. Retrieved from <http://scholarship.law.stjohns.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1134&context=jcred>